

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення законодавства України у сфері дитячого харчування у відповідність до вимог законодавства ЄС

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. Статтю 61 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 4, ст.19) викласти в такій редакції:

«Стаття 61. Дитяче харчування

Держава забезпечує дітей віком до трьох років дитячим харчуванням, що відповідає законодавству про безпечність та окремі показники якості харчових продуктів.»

2. У Законі України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 41-42, ст. 2024; 2016 р., № 4, ст. 40; 2017 р., № 31, ст. 343; 2018 р., № 10, ст. 53; 2019 р., № 7, ст. 41, 2020 р., № 27, ст. 176):

1) частину першу статті 1:

після пункту 20 доповнити новими пунктами такого змісту:

«20¹) діти грудного віку – діти віком від народження до одного року;

20²) діти раннього віку – діти віком від одного до трьох років;

20³) дитяча суміш для подальшого годування – дитяче харчування для годування дітей грудного віку, що є основною рідкою складовою їх раціону під час введення інших видів дитячого харчування в процесі поступового урізноманітнення їх раціону;

20⁴) дитяча суміш початкова – дитяче харчування для годування дітей грудного віку протягом перших місяців життя, що повністю забезпечує всі

потреби дитини у поживних речовинах і енергії до моменту введення інших видів дитячого харчування;

20⁵) дитяче харчування – харчовий продукт, вироблений для забезпечення задоволення потреб дітей грудного та раннього віку у поживних речовинах і енергії;

20⁶) дитяче харчування на основі зернових - дитяче харчування, що вироблено для задоволення потреб дітей грудного віку, які мають задовільний стан здоров'я, під час процесу їх відлучення від грудного годування, та дітей раннього віку, які мають задовільний стан здоров'я, як доповнення до раціону та/або для їх поступової адаптації до звичайних харчових продуктів, і що належить до однієї з наступних категорій:

каші та інші зернові харчові продукти, які відновлюються молоком чи іншою придатною для цієї мети рідиною, що має поживні речовини;

каші та інші зернові харчові продукти, інгредієнт/інгредієнти яких мають високий вміст білка, що відновлюються водою чи іншою придатною для цієї мети рідиною, яка не містить білок;

макаронні вироби, що споживаються після приготування у киплячій воді або інших придатних рідинах;

сухарі, печиво, хлібці та інші подібні зернові харчові продукти, що призначені для безпосереднього споживання або для споживання після подрібнення з додаванням води, молока або інших придатних рідин;

20⁷) дитяче харчування для спеціальних медичних цілей – спеціально розроблене та виготовлене дитяче харчування, яке споживається під наглядом та/або за рекомендацією лікаря. Це дитяче харчування призначене для часткової або повної заміни звичайного раціону харчування дітей грудного та раннього віку з обмеженою, ослабленою або порушеною здатністю приймати, перетравлювати, засвоювати звичайні харчові продукти або певні поживні речовини, що містяться в них, або їх метаболіти. Дитяче харчування для спеціальних медичних цілей може призначатися для повного або часткового годування дітей грудного та раннього віку з іншими визначеними лікарями потребами, які неможливо задовольнити шляхом модифікації звичайного раціону харчування»;

після пункту 69 доповнити новим пунктом 69¹ такого змісту:

«69¹) продукти прикорму – дитяче харчування, що вироблено для задоволення потреб дітей грудного віку, які мають задовільний стан здоров'я, під час процесу їх відлучення від грудного годування, та дітей раннього віку, які мають задовільний стан здоров'я, як доповнення до раціону та/або для їх поступової адаптації до звичайних харчових продуктів, за винятком дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування, дитячого

харчування на основі зернових, а також води бутильованої для приготування дитячого харчування та/або пиття»;

у пункті 93 після слова «наглядом» доповнити словами «та/або за рекомендацією», слова «Цей продукт» замінити словами «Харчовий продукт для спеціальних медичних цілей»;

2) частину другу статті 6 доповнити новими абзацами такого змісту:

«вимоги до харчових продуктів (у тому числі дитячого харчування) для спеціальних медичних цілей;

порядок надсилання повідомлення про намір введення в обіг або ввезення на митну територію України дитячого харчування, дитячого харчування для спеціальних медичних цілей, харчових продуктів для спеціальних медичних цілей та харчових продуктів для контролю ваги, а також реєстрації повідомлень, ведення та оприлюднення державного реєстру повідомлень;

вимоги щодо складу дитячого харчування, зокрема складу дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування, виготовлених на основі гідролізату білка;

вимоги щодо інформації про дитяче харчування, включаючи твердження про користь для здоров'я та твердження про поживну цінність, а також умови застосування таких тверджень;

вимоги щодо реклами та комерційної практики, які стосуються дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування;

вимоги щодо інформації, яка повинна надаватися стосовно годування дітей грудного та раннього віку»;

3) частину другу статті 20 після пункту 5 доповнити новим пунктом 5¹ такого змісту:

«5¹) надсилати компетентному органу повідомлення про намір введення в обіг або ввезення на митну територію України дитячого харчування, дитячого харчування для спеціальних медичних цілей, харчових продуктів для спеціальних медичних цілей та харчових продуктів для контролю ваги. Повідомлення надсилається не пізніше 30 календарних днів до ввезення на митну територію України або до введення харчового продукту в обіг, якщо такий харчовий продукт не був в обігу на ринку України. Харчовий продукт вважається таким, що не був в обігу на ринку України, також у випадках, коли упаковка харчового продукту, що вже був в обігу на ринку України, була змінена або коли був змінений склад харчового продукту, що був в обігу на ринку України»;

4) доповнити новою статтею 32¹ такого змісту:

«Стаття 32¹. Вимоги до дитячого харчування

1. У дитячому харчуванні забороняється використання таких інгредієнтів:

1) ароматизаторів, що не є натуральними, (крім ваніліну, етилваніліну та ванільного екстракту);

2) барвників (крім барвників, отриманих з харчових продуктів);

3) підсолоджувачів (крім дитячого харчування для спеціальних медичних цілей);

4) консервантів, стабілізаторів, підсилювачів смаку та/або аромату;

5) пальмового стеарину, продуктів гідрогенізації олій (маргарину, спреду), бавовняної олії та/або олії з кунжуту;

б) молока сирого та молока сирого, призначеного для виробництва молочних продуктів, що не відповідає вимогам законодавства;

7) сумішей спецій та прянощів, до складу яких входять не дозволені до використання у виробництві дитячого харчування харчові добавки;

8) що вироблені з сировини, яка була одержана з генетично модифікованих організмів та/або містила генетично модифіковані організми.

2. У виробництві дитячого харчування з м'ясними та/або рибними інгредієнтами забороняється використання:

1) м'яса механічного обвалювання, шкури свинячої, субпродуктів (крім серця, печінки, язика), гідратованого білка сої та похідних гідратованого білка сої, а також м'яса тварин та птиці, підданого неодноразовому заморожуванню;

2) риби ставкової та придонної, гідратованого білка сої та похідних гідратованого білка сої, а також м'яса риби, підданого неодноразовому заморожуванню.

3. У виробництві дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування забороняється використання глютену.

4. Виробництво дитячого харчування повинно здійснюватися на окремих технологічних лініях або бути організовано таким чином, щоб унеможливити одночасне фізичне перехрещення/змішування потоків інгредієнтів для виробництва дитячого харчування та інших харчових продуктів.»;

5) частину першу статті 37 доповнити новим пунктом такого змісту:

«8) обіг дитячого харчування, дитячого харчування для спеціальних медичних цілей, харчових продуктів для спеціальних медичних цілей та харчових продуктів для контролю ваги, якщо вони не були предметом повідомлення, передбаченого пунктом 5¹ частини другої статті 20 цього Закону».

3. У частині першій статті 65 Закону України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин» (Відомості Верховної Ради, 2017 р., № 31, ст.343; 2019 р., № 7, ст. 41):

1) у пункті 6 слова «передбачених законодавством про харчові продукти та корми» виключити;

2) після пункту 6 доповнити новим пунктом 6¹ такого змісту:

«6¹) порушення вимог щодо надсилання повідомлення про намір введення в обіг, або вимог щодо ввезення на митну територію України харчових продуктів, передбачених пунктом 5¹ частини другої статті 20 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»,

-

тягне за собою накладення штрафу на юридичних осіб у розмірі восьми мінімальних заробітних плат, на фізичних осіб - підприємців - у розмірі п'яти мінімальних заробітних плат»;

3) після пункту 9 доповнити новим пунктом 9¹ такого змісту:

«9¹) пропонування до реалізації або реалізація дитячого харчування з порушенням вимог до вмісту або кількості інгредієнтів та/або речовини, визначених законодавством, -

тягне за собою накладення штрафу на юридичних осіб у розмірі двадцяти п'яти мінімальних заробітних плат, на фізичних осіб - підприємців - у розмірі сімнадцяти мінімальних заробітних плат»;

4) після пункту 10 доповнити новим пунктом 10¹ такого змісту:

«10¹) пропонування до реалізації або реалізація дитячого харчування, що містить речовини та/або інгредієнти, заборонені законодавством, -

тягне за собою накладення штрафу на юридичних осіб у розмірі сорока мінімальних заробітних плат, на фізичних осіб - підприємців - у розмірі двадцяти п'яти мінімальних заробітних плат».

4. У Законі України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» (Відомості Верховної Ради, 2019 р., № 7, ст.41):

1) розділ III доповнити новою статтею 6¹ такого змісту:

«Стаття 6¹. Перелік додаткової інформації про дитяче харчування

1. У маркуванні дитячого харчування поруч з його назвою зазначається вік дитини, з якого вона може споживати такий продукт.

2. У маркуванні дитячого харчування, що потребує додаткової підготовки до споживання, зазначається інформація щодо способу приготування та/або використання продукту та рекомендована кількість продукту на одне годування з урахуванням віку дитини.

3. У маркуванні дитячого харчування для спеціальних медичних цілей зазначаються особливі харчові потреби, функціональні стани та/або захворювання, за наявності яких рекомендовано вживати такі продукти.

4. Інформація про поживну цінність дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування, що передбачена частиною першою статті 23 цього Закону, зазначається в повному обсязі незалежно від розміру найбільшої поверхні упаковки або контейнера.

5. Крім обов'язкової інформації про поживну цінність, що передбачена частиною першою статті 23 цього Закону, обов'язкова інформація про поживну цінність дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування повинна включати кількість кожної мінеральної речовини та кожного вітаміну (крім молібдену), мінімальна та максимальна кількість яких визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

6. Крім обов'язкової інформації про поживну цінність, що передбачена частиною першою статті 23 цього Закону, обов'язкова інформація про поживну цінність дитячих сумішей початкових повинна включати кількість холіну, інозиту та карнітину.

7. Обов'язкова інформація про поживну цінність дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування:

1) не може повторюватися у маркуванні;

2) не включає зазначення кількості солі;

3) може бути доповнена інформацією про:

кількість компонентів білка, вуглеводу або жиру;

співвідношення сироваткового білка та казеїну;

кількість речовин, які визначені законом або наказами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, якщо вони не охоплюються пунктами 5 і 6 цієї статті;

кількість інших речовин, доданих до харчового продукту відповідно до вимог законодавства.

8. Енергетична цінність і кількість поживних речовин у маркуванні дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування:

1) повинні зазначатися на 100 мл готового до вживання харчового продукту після приготування відповідно до інструкції виробника. Ця інформація може додатково зазначатися на 100 г харчового продукту, що пропонується кінцевому споживачу;

2) не зазначаються у відсотках від відповідних референсних величин споживання, що встановлені в нормативно-правових актах, крім випадків, передбачених пунктом 9 цієї статті.

9. Крім зазначення енергетичної цінності і кількості поживних речовин на 100 мл готового до вживання харчового продукту, у маркуванні дитячих сумішей для подальшого годування може наводитися інформація про вітаміни та мінерали у відсотках від встановлених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, референсних величин споживання у складі дитячих сумішей для подальшого годування на 100 мл готового до вживання харчового продукту після приготування відповідно до інструкції виробника.

10. Складові обов'язкової інформації про поживну цінність, зазначення яких не вимагається цим Законом для інших харчових продуктів, розміщуються у маркуванні дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування у місці після інформації про поживну цінність, складові якої визначені в першій та другій частинах статті 23 цього Закону.

11. У маркуванні дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування зазначаються інструкції щодо відповідного приготування для споживання та зберігання, а також попередження про небезпеку для здоров'я дитини у разі невідповідного приготування або зберігання.

12. У маркуванні, представленні та в рекламі дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування зазначається попередження про безумовну перевагу грудного вигодовування.

13. У маркуванні, представленні та рекламі дитячих сумішей початкових, а також у маркуванні дитячих сумішей для подальшого годування не повинні використовуватися малюнки/фото дітей грудного віку або текст, який ідеалізує ці продукти. Допускаються графічні зображення для полегшення впізнаваності дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування, а також для ілюстрації методів приготування цих продуктів.

14. Маркування, представлення та реклама дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування:

1) не повинні містити слова "гуманізований", "материнський", "адаптований" або будь-які однокореневі та/або похідні слова від цих слів будь-якими мовами;

2) повинні бути такими, що дозволяють споживачам чітко їх розрізняти.

15. У маркуванні дитячих сумішей початкових зазначається інформація:

1) про те, що дитяча суміш призначена для дітей грудного віку у разі, якщо вони не годуються грудним молоком;

2) щодо переваг грудного вигодовування та рекомендацій про використання цього продукту тільки за порадою фахівців, які мають кваліфікацію в галузі медицини, харчування, фармацевтики, або в галузі охорони материнства і дитинства. Перед зазначенням цього повідомлення та рекомендації повинні розміщуватися слова "важливе повідомлення" або "важливо", або "важлива інформація", або їх еквівалент. Ця вимога стосується також представлення та реклами дитячих сумішей початкових.

16. У маркуванні дитячих сумішей для подальшого годування зазначається інформація:

1) про придатність (призначення) харчового продукту тільки для дітей у віці старше шести місяців;

2) про його призначення бути тільки частиною різноманітного харчування дитини;

3) про те, що продукт не повинен використовуватися як замітник грудного молока протягом перших шести місяців життя;

4) щодо рекомендацій незалежних осіб, які мають кваліфікацію в галузі медицини, харчування, фармацевтики, або фахівців в галузі охорони материнства і дитинства, про початок годування дитячою сумішшю для подальшого годування, враховуючи індивідуальні потреби організму дитини.

17. Забороняється реклама дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування окрім випадків, передбачених пунктами 18, 19 та 20 цієї статті.

18. Дозволяється реклама дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування тільки шляхом розміщення у публікаціях, присвячених догляду за дітьми грудного віку, що призначені для медичних установ та лікарів, а також у наукових виданнях (публікаціях). Зазначена реклама може містити тільки спеціальну науково підтверджену інформацію, яка унеможлиблює трактування, що штучне вигодовування є рівноцінним грудному вигодовуванню або має переваги перед ним. Положення цього пункту не застосовуються до дитячих сумішей для подальшого годування, якщо виконуються умови, передбачені пунктом 19 цієї статті.

19. Дозволяється реклама дитячих сумішей для подальшого годування тільки за умови визнання центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, статусу України як країни, що не входить в перелік країн з високим ступенем ризику дитячої смертності, та прийняття цим органом рішення щодо можливості реклами дитячих сумішей для подальшого годування.

20. Реклама дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування не може здійснюватися шляхом розповсюдження зразків таких продуктів або інших засобів, зокрема:

- 1) розповсюдження спеціальних видань;
- 2) розпродажу за зниженими цінами;
- 3) розповсюдження талонів (купонів), що дають право на знижку;
- 4) надання іншого товару при продажу. Виключенням із зазначеної вимоги є надання зразків дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування для професійного оцінювання та/або наукових досліджень в наукових установах.»;

2) статтю 15 доповнити новою частиною такого змісту:

«10. У маркуванні дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування забороняється зазначення інформації, передбаченої частинами п'ятою-дев'ятою цієї статті.».

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через три місяці з дня набрання ним чинності.

2. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України «Про дитяче харчування» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 44, ст.433) з дня введення у дію цього Закону.

3. Кабінету Міністрів України з дня набрання чинності цим Законом: привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом та прийняття ними нормативно-правових актів, передбачених цим Законом.

Голова
Верховної Ради України